

Bog među razbojnicima – uz Veliki Petak

Slušajući na Veliki Petak izvještaj o Muci Gospodnjoj proživljavamo najtužniji i najružniji, najtamniji i najmračniji petak u povijesti čovječanstva. Tada se najniže spustila ljudska istinoljubivost i objektivnost: pravosuđe je postalo krivosuđem, laž se izdavala za istinu, kukavičluk se prikazivao kao hrabrost, ustrajnost u zlu kao dosljednost u vršenju službe.

Sjećamo se da je u ime čovjeka ubijen čovjek, u ime vjere u boga odbačen i pogrđen Bog, u ime pravde osuđen nedužni, u ime zakona učinjeno bezakonje. Sjećamo se izokrenutosti reda vrijednosti: sjećamo se obezvjeđivanja svega istinitog, plemenitog i dobrog. Toga, naime, dana Bog nije bio dovoljno nevin, plemenit, pametan, dobronamjeran. Nije to mogao biti jer se netko drugi samovoljno stavio na njegovo mjesto. Čovjek je presudio Bogu.

No, kako Bog može okrenuti zlo u dobro, najcrnji petak u povijesti postaje Velikim. Toga se dana Bog pridružio svim siromašnima, tužnima, bezazlenima, prezrenima, poniženima, progonjenima, osuđenima, mučenima. Toga je dana s njima pošao u smrt začetnik života i svega što je stvoreno.

Tako su se odjednom našli u najčasnijem društvu oni koje su uglednici ovoga svijeta izopćili kao nedostojne njihove blizine. Bogočovjek, Sin Božji, Bog nije htio ni mogao ostati na strani lopova, grešnika, izdajica, prevaranata, krivokletnika, ocrnjivača. Krv nevinih viče prema nebu. Bog ih nikako i nikada ne može prečuti niti zaboraviti.

Krvnici, što osudiše Boga na smrt, ne mogu imati miran san. Isto tako ga neće imati ni oni koji napadoše njegove najmilije, njemu najbliže, čiste duše. Pratić će ih njihova sablasna slika sve dok se ne pokaju i obrate. Isto tako oni koji su mogli spriječiti ratne strahote a nisu htjeli, neće moći mirno spavati. Možda će se zavaravati novim propustima, ali time će još više opterećivati svoju savjest.

Veoma je opasno zaratiti s nevinim ljudima. Sila ne mora imati pravo. Moćno je Rimsko carstvo zaratilo protiv Isusa, a potom i protiv njegovih učenika. Čak je ubilo Petra i Pavla, i mnoge druge. Propalo je carstvo, a njegova je prijestolnica postala sjedištem Petrove katedre.

Nevini su jaki zato jer je Bog s njima. Tko, zaista, želi biti proklet, neka slobodno na njih udari! Oni će biti pravi i nepristrani suci. Kad su potpuno nemoćni, najjači su. Iz groba su najopasniji. Kad se s njima susretne grešna duša, neće moći prikriti ni jednu mrlju. Tko će moći platiti račun za sve nevine

žrtve? Na kraju krajeva za smrt Božju? Jer, ako se učini nešto jednome od njegovih, njemu se učinilo. Bog neće odustati od svoje pravde. Sve da je Haaški sud i ne provede, on će je provesti.

Ne šali se Bog kad umire s nevinima. Bog je osuđen na smrt da bi spasio raskajanog grešnika, što se daje na put pokore. Vrijeme Božje milosti još teče, ali i ono, budući da je vrijeme, ima svoj kraj.

Zato se ne bi smjelo propustiti pogledati i ustanoviti od čega umiru ljudi i od čega umire Bog. Valjalo bi, dakle, izvesti temeljitu ekshumaciju te to potanko promotriti.

Priznajem da je to hrabar čin. Ako su izvještaji o stradanju ljudi bili tako stravični da je čak i Zapad morao reagirati – doduše, za mnoge kasno, ali ipak – još je potresnije vidjeti mrtvog Boga u svijetu. Raspeti, međutim, reče da je to isto. Tko ubija ljude, jednako je spreman ubijati i Boga. Ili, još jasnije, tko je u sebi ubio Boga, spreman je ubijati i ljude, koji, zapravo, na njega podsjećaju.

Strašni događaji s ekrana samo su mali dio izvedenih zlodjela koje su ljudi počinili. Tako, zapravo, vidljiva zlodjela nikako nisu prava mjera zloće koja se nastanila u ljudima.

Znači da po najsuvremenijim metodama otvorimo sve grobove, izvršimo temeljitu ekshumaciju, identificiramo sve žrtve, neće nam uspjeti izmjeriti dubinu ljudske mržnje. Ona je tamnija i dublja od svih grobova zajedno.

Želimo li dokučiti dubinu gadosti na koju su ljudi pripravnici, moramo negdje drugdje kopati i istraživati. Nije Bog umro tek na Križu. Prvotno je on umro u čovjeku. Najprije je u ljudskom srcu nastupila njegova agonija a potom i smrt. Nakon toga su ljudi izveli ono što su bili naumili. I ne samo sa Sinom Božjim na Golgoti nego i s njegovom braćom i sestrama na mnogim mjestima u povijesti koja još uvijek teče.

Ekshumaciju, dakle, valja provesti u svom srcu i vidjeti od čega stradavaju Bog i ljudi. Iz srca valja odstraniti smrtonosne otrove što prijete Bogu i bližnjemu, a prema Poslanici Rimljanima dijagnoza je ova:

»Budući da su odbili priznati Boga, Bog ih je predao pokvarenom mišljenju da bi činili što je nedolično: puni su svakojake nepravde, pokvarenosti, lakomosti, zloće; puni su zavisti, ubojstva, svađe, lukavštine, podmuklosti; ogovarači su, klevetnici, mrzitelji Boga, nasilnici, oholice, umišljenici, izmišljači nedjela, neposlušni roditeljima, nerazumni, nevjerni, bez ljubavi i bez milosrđa« (Rim 1,28–31). I kad pomisle ljudi da je s Bogom sve gotovo i da su s njim konačno obračunali, pojavit će se sila Svevišnjega.

Drugim riječima, Bog je legao u grob da čovjek tamo ne bi morao ostati. Do tada valja imati hrabrosti gledati u križ na kom visi Bezgrešni među razbojnicima. Tko pod križem uzmogne vjerovati, u predvorju je života i spasenja. Za njega je Veliki petak uistinu Velik.

Nikola Stanković